

3819 ^{21/2} 19: 1. Beh. af F. om Lens og Stambuses Overg. t. fri Ejendom m. fl. Lovforslag. 3820

tydeligt Beløb i Penge og et betydeligt Areal af Jord til Raadighed, hvorigennem Staten kan gennemføre i høj Grad paatrængte Reformere indenfor Landbruget.

Jeg skal gøre et Par Bemærkninger til det ærede Medlem fra Odense (Marott), der talte paa Socialdemokratiets Vegne. Det ærede Medlem sagde, at Socialdemokratiet anerkender ikke den private Ejendomsret til Jorden, og sammenstillede her Jorden med Lys og Luft. Jeg kan jo intet indvende mod, at Socialdemokratiet ikke anerkender den private Ejendomsret i det hele og derfor heller ikke anerkender den private Ejendomsret til Jorden; men dette sidste maa ogsaa tages paa Grundlag af det almindelige Synspunkt, om jeg saa maa sige Livssyn eller teoretiske Standpunkt, at man overhovedet ikke anerkender Ejendomsretten. Man kan ikke med Rette og med den Begrundelse, som det ærede Medlem gav, særlig fornægte den private Ejendomsret til Jorden, thi den Motivering, at enhver maa have Ret til Jorden, ligesom han har Ret til at indaande Luft og se ved Solens Lys, slaar ikke til; Jorden er desværre kun til Stede i begrænset Omfang, medens Luft og Lys ikke lider af en saadan Begrænsning. Hvis Jord var tilgængelig i samme Omfang som Lys og Luft, saa var der vel slet ingen, der vilde paastaa, at Jord overhovedet skulde være privat Ejendom. Derfor maa det ærede Medlem, naar han vil gennemføre det Synspunkt, han her lægger til Grund, gennemføre en Socialisering af al Jord, saaledes at Jorden ligesom alle andre Produktionsmidler ikke længere er i privat Eje, men er underkastet de socialdemokratiske Principper for Raadighed over saadanne. Men til at gennemføre dette er Øjeblikket endnu ikke inde, derfor mener jeg, at det maa være rigtigere at samles om det Lovforslag, jeg har haft den Ære at fremsætte, thi det er et Lovforslag, som jeg tror kan gennemføres nu. Dersom saa en Gang det socialdemokratiske Regeringssystem bliver indført her i Landet, saa bliver Jorden socialiseret, og saa er det Tiden til at gennemføre den Reform, som det ærede Medlem fra Odense gjorde sig til Talsmand for.

Naar det ærede Medlem henpegede paa Hjemfaldsretten, maa jeg herom sige, at det er ikke rigtigt slet ikke at tillægge den Betydning, thi vi har Eksempel paa,

at den er blevet aktuel -- jeg ved ikke, om der er mere end eet for Resten: det Holbergske Fideikommis er tilfaldet Staten; det kan være, der ogsaa er et enkelt andet Tilfælde. Men Udsigten til, at Hjemfaldsretten kan faa nogen Betydning for Staten, er overordentlig ringe. Dertil kræves, at hele Opretterens Slægt i direkte Linie skal være uddød, og dernæst tillige hans Søskenes Afkom; det er derfor lidet venteligt, at Slægterne saadan skulde uddø, at Staten ad denne Vej skulde kunne faa Raadighed over disse Godser. Imidlertid er der dog nogen Forskel paa de fideikommissariske Godser, for hvilke der gælder Hjemfaldsret, og dem, for hvilke der ikke gælder Hjemfaldsret; derfor har jeg fundet det rigtigt at foreslaa 5 pCt mere i Afgift af de førstnævnte, det vil for øvrigt ramme baade nogle Len og nogle Stambuse. Det ærede Medlem fra Randers (Harboe) har ikke helt Ret i at gøre den dybtgaaende Forskel mellem Len og Stambuse, som han gjorde. Vel lader det sig teoretisk begrunde, at Stambuse alle er af privatretlig Oprindelse, men af privatretlig Oprindelse er ogsaa nogle Len, og der er nogle Len, paa hvilke der ikke hviler Hjemfaldsret, ligesom der er nogle Stambuse, paa hvilke der hviler Hjemfaldsret. Naar man lader være med at fremsætte teoretiske, abstrakte Betragtninger, som fra et Lovgivningssynspunkt i Regelen er værdiløse, og holder sig til de materielle Tilstande, løber saaledes i Virkeligheden Len og Stambuse ganske ud i eet, ligesom de ogsaa gør det, naar Spørgsmaalet er, om det er samfundøkonomisk forstandigt at opretholde dem, eller om det af de Grunde, man har fremført, er rigtigt nu at afskaffe disse Institutioner.

Det ærede Medlem spurgte mig, hvorfor man havde medtaget de fideikommissariske Kapitaler, som er forbundne med Jordegods med det samme fideikommissariske Baand, men derimod ikke havde medtaget rene Pengefideikommisser. Jeg skal dertil svare det ærede Medlem, at jeg gaar ud fra, at Landbokommissionen har haft samme Aarsag hertil, som har været min Grund til at gøre det efter Landbokommissionen, nemlig at man ved at bruge den Fremgangsmaade, her er brugt, holder sig til det i Grundloven foreskrevne som